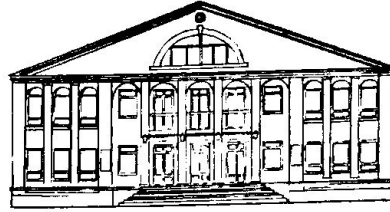

Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах

2020 р., № 73, Т. 1

Збірник наукових праць

Головний редактор:
Сущенко А. – доктор педагогічних наук, професор

Заступник головного редактора:
Сущенко Л. – доктор педагогічних наук, доцент

Редакційна колегія:
Захаріна Є. – доктор педагогічних наук, професор;
Іваницький О. – доктор педагогічних наук, професор;
Кочарян А. – кандидат педагогічних наук, доцент;
Пагута М. – кандидат педагогічних наук, доцент;
Сущенко Т. – доктор педагогічних наук, професор;
Даріуш Схальські – доктор педагогічних наук
(Республіка Польща).

Технічний редактор: Ю. Ковальчук
Дизайнер обкладинки: А. Юдашкіна

Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [редкол.: А.В. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : КПУ, 2020. Вип. 73. 238 с. Т. 1.

виходить шість разів на рік

Сайт видання:

www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua

Засновник:
Класичний приватний університет
Свідоцтво Міністерства юстиції України
про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 15844-4316Р від 16.10.2009 р.

Видавництво і друкарня –
Видавничий дім «Гельветика»
69002, м. Запоріжжя, вул. Олександрівська 84, оф. 414
Телефони: +38 (048) 709 38 69, +38 (095) 934-48-28,
+38 (097) 723-06-08
E-mail: mailbox@helvetica.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 6424 від 04.10.2018 р.

Входить до Переліку наукових фахових видань
України (категорія «Б») з педагогічних наук
(спеціальності: 011. Освітні, педагогічні науки,
012. Дошкільна освіта, 013. Початкова освіта,
014. Середня освіта, 015. Професійна освіта,
016. Спеціальна освіта) відповідно до Наказу МОН
України від 17.03.2020 № 409 (додаток 1).

Журнал включено до міжнародної
наукометричної бази Index Coperticus International
(Республіка Польща)

Видання рекомендовано до друку
та поширення через мережу Internet
Вченою радою Класичного приватного університету
(протокол № 8 від 27.05.2020 р.)

Усі права захищені.
Повний або частковий передрук і переклади дозволено
лише за згодою автора і редакції.
При передрукуванні посилання на збірник наукових праць
«Педагогіка формування творчої особистості
у вищій і загальноосвітній школах» обов'язкове.

Редакція не обов'язково поділяє думку автора
і не відповідає за фактичні помилки, яких він припустився.

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату
за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com
від польської компанії Plagiat.pl.

Адреса редакції:
Класичний приватний університет
69002, м. Запоріжжя, вул. Жуківського, 70Б.
Телефон/факс: +38 098 24 61 364.

Здано до набору 11 05 2020
Підписано до друку 29 05 2020.
Формат 60×84/8. Цифровий друк. Наклад 150 пр.

ISSN 1992-5786

© Класичний приватний університет. 2020

ЗМІСТ

ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

<i>О. О. Бабакіна</i> ІДЕЙНО-ПОЛІТИЧНІ, СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НІМЕЧЧИНИ В 50–60-ТІ РОКИ ХХ СТОЛІТТЯ.....	10
<i>І. В. Батрун</i> ЕТНОПЕДАГОГІКА В СИСТЕМІ ВІТЧИЗНЯНОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТА ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ХХІ СТОЛІТТЯ.....	17
<i>Л. І. Ворона</i> РОЗВИТОК ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: ОГЛЯД НАУКОВИХ ДЖЕРЕЛ.....	23
<i>Ю. М. Косенко, О. В. Боряк</i> РЕТРОСПЕКТИВА ШЛЯХІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ ІСТОРІЇ ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ІНТЕЛЕКТУ: 70-ТІ РР. ХХ СТ.....	28
<i>А. А. Недял (Кава)</i> ПЕРСОНІФІКАЦІЯ ІСТОРІКО-ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ.....	33
<i>О. В. Олізько</i> ДІЯЛЬНІСТЬ ЄЛИСАВЕТГРАДСЬКОГО БЛАГОДІЙНОГО ТОВАРИСТВА ПОШИРЕННЯ ГРАМОТИ ТА РЕМЕСЕЛ (1873–1914): ІСТОРІОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ.....	38

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ОСВІТИ

<i>В. М. Александров, О. Ф. Александрова</i> ПРОФЕСІЙНО ФОКУСОВАНА ІНОЗЕМНА МОВА В СИСТЕМІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ.....	42
<i>Н. А. Башавець, Б. М. Кіндзер, Ю. С. Таймасов, О. В. Зуб, В. В. Артеменко</i> УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТРЕНЕРІВ З ОДНОБОРСТВ.....	47
<i>Ю. О. Долинний, О. С. Гончаренко, Л. С. Кравчук</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ.....	54
<i>С. І. Заволока</i> ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧИЙ АСПЕКТ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	59
<i>Б. М. Кіндзер, А. Д. Красілов, О. С. Хоменко, А. О. Титович, Є. Г. Євтушенко</i> ФОРМУВАННЯ ЕНЕРГОКОМПЕТЕНТНОСТІ У ВЕТЕРАНІВ ПОВНОКОНТАКТНИХ ЄДИНОБОРСТВ.....	63
<i>Н. В. Меркулова</i> ТЬЮТОРСЬКИЙ СУПРОВІД ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ДО НАВЧАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	69

<i>Н. М. Міськова, О. А. Хом'як, О. Ф. Кирилович</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСТУПНОСТІ В РОБОТІ ПЕДАГОГІВ У ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	73
<i>С. М. Набатов</i> ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА У НАУКОВОМУ ВИМІРІ ЗАРУБІЖНИХ ДОСЛІДНИКІВ.....	78
<i>О. Л. Передерій, С. Г. Крамаренко</i> ПРОФЕСІЙНИЙ САМОРОЗВИТОК ВИХОВАТЕЛЯ ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ЯК НЕОБХІДНИЙ СКЛАДНИК ЙОГО ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	82
<i>М. Л. Пилипчук</i> КОНКУРЕНТОЗДАТНІСТЬ ЯК КЛЮЧОВА ЯКІСТЬ ФАХІВЦЯ З ПЕРЕКЛАДУ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	86
<i>І. В. Савка, Н. М. Заячківська</i> ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІНШОМОВНИХ ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ ЗАСОБАМИ ІНТЕГРАЦІЇ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	91
<i>М. І. Тарасенко, К. І. Маслово</i> ПРИНЦИПИ ВИКОРИСТАННЯ ГРАМАТИКИ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ (АНГЛІЙСЬКОЇ).....	96
<i>В. М. Швидун</i> ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТІ.....	101

ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА

<i>М. Ф. Бирка</i> ЗАГАЛЬНОДИДАКТИЧНІ ПРИНЦИПИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....	105
<i>Т. В. Дніпровська, В. О. Носкін</i> ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ КРЕАТИВНОГО ПІДХОДУ ДО ВИКЛАДАННЯ ІНФОРМАТИКИ УЧНЯМ З ЕЛЕМЕНТАМИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	110
<i>А. Д. Красілов, А. В. Леоненко, Є. В. Безбородов, А. О. Литовченко, В. О. Толокнєєв</i> ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТУ «ЗАХИСТ УКРАЇНИ».....	115
<i>О. Г. Лещенко, Р. О. Труляєв</i> СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ДИТИНИ З ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ В ОПІКУНСЬКІЙ СІМ'Ї.....	122
<i>О. М. Мельник</i> РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	128
<i>О. В. Онопрієнко</i> ДЕРЖАВНА ПІДСУМКОВА АТЕСТАЦІЯ ЯК ОСОБЛИВИЙ ВИД МОНИТОРИНГУ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	134

<i>О. В. Петрик</i> РИТОРИЗАЦІЯ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	139
<i>А. М. Сільвейстр, М. О. Моклюк</i> РОЗВИТОК ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ В УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ ФІЗИКИ.....	144
<i>А. О. Теплицька</i> ІННОВАЦІЙНА ШКІЛЬНА ОСВІТА ХХІ СТОЛІТТЯ: STEM-ТЕХНОЛОГІЇ.....	150
<i>L. V. Chemonina, A. S. Lesyk</i> PECULIARITIES OF FORMATION OF THE COMMUNICATIVE COMPETENCE OF FIRST-GRADERS WITH AN IMPAIRMENT OF THE PHONATION SPEECH (ON THE EXAMPLE OF STUTTERING) IN THE PROCESS OF LEARNING THE SOUND SYSTEM OF THE UKRAINIAN LANGUAGE.....	155
<i>С. О. Черненко, О. М. Олійник, О. С. Гончаренко, Н. А. Пастушкова</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ПРУДКОСТІ У ШКОЛЯРІВ МОЛОДШИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ РУХЛИВИХ ІГОР.....	160
<i>А. О. Штурба</i> ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В КАНАДСЬКИХ ШКОЛАХ: ОСОБЛИВОСТІ РЕГЛАМЕНТУ.....	166

ВИЩА ШКОЛА

<i>О. П. Аматыєва, М. О. Демченко</i> СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕТНОПСИХОЛОГІЯ» ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 012 «ДОШКІЛЬНА ОСВІТА» З ВИБІРКОВОЮ ЧАСТИНОЮ «ПРАКТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ».....	172
<i>Ж. І. Антіпова, Т. О. Барсукова, Г. В. Кучеренко</i> ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ПЕРШИХ КУРСІВ ЯК ВАЖЛИВИЙ СКЛАДНИК ЇХНЬОГО УСПІХУ В МАЙБУТНІЙ ПРОФЕСІЇ.....	177
<i>З. В. Бондаренко, С. А. Кирилашук, А. А. Коломієць</i> ОСОБЛИВОСТІ ТЕСТУВАННЯ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ В ТЕХНІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.....	182
<i>К. А. Борін</i> КОМУНІКАТИВНА ГРА ЯК МЕТОД НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ.....	187
<i>В. П. Боса</i> ДІАГНОСТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ.....	190
<i>Т. Ф. Бочарникова</i> ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ У ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ.....	195

<i>А. Б. Велиховська, К. М. Горбунова, В. М. Курепін</i> ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРИЙОМИ ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ ІЗ ПСИХОЛОГІЇ.....	199
<i>О. І. Верітов</i> ФОРМУВАННЯ В МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ІЗ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ УПРАВЛІНСЬКИХ КОМПЕТЕНЦІЙ.....	204
<i>О. V. Handabura</i> TASK-BASED LEARNING AT TEACHING GRAMMAR FOR PRE-SERVICE ENGLISH TEACHERS.....	211
<i>В. В. Гнатюк</i> ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ БІОЛОГІЇ, ОСНОВ ЗДОРОВ'Я ТА ВЧИТЕЛЯ-РЕАБІЛІТОЛОГА НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ ДИСЦИПЛІН ПРИРОДНИЧОГО ЦИКЛУ.....	215
<i>К. І. Гоцуляк, Т. І. Стамбульська</i> ІНТЕНСИФІКУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПЕРІОД ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ.....	219
<i>М. О. Давидова, А. В. Ковтун, Н. О. Шевченко</i> РЕАЛІЗАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ.....	223
<i>Н. А. Доценко</i> МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ЗАГАЛЬНОТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....	228
<i>N. V. Dubinina</i> THE MODEL OF MULTIMEDIA TECHNOLOGIES USE IN THE PREPARATION OF FUTURE CIVIL ENGINEERS.....	233

CONTENTS

HISTORY OF PEDAGOGY

<i>Babakina O.</i> IDEOLOGICAL-POLITICAL, SOCIO-ECONOMIC AND ORGANIZATIONAL-PEDAGOGICAL PRECONDITIONS FOR ADVANCING THE SYSTEM OF ACADEMIC STAFF PROFESSIONAL DEVELOPMENT IN GERMANY DURING THE 1950–1960s.....	10
<i>Batrun I.</i> ETHNOPEDAGOGY IN THE SYSTEM OF DOMESTIC NATIONAL AND PATRIOTIC EDUCATION OF THE XXI CENTURY.....	17
<i>Vorona L.</i> DEVELOPMENT OF EXTRACURRICULAR EDUCATION IN UKRAINE: OVERVIEW OF SCIENTIFIC SOURCES.....	23
<i>Kosenko Yu., Boriak O.</i> RETROSPECTIVE OF WAYS TO INCREASE THE EFFICIENCY OF TEACHING THE HISTORY OF CHILDREN WITH INTELLECTUAL DISABILITIES: THE 70s OF THE XX CENTURY.....	28
<i>Nedial (Kava) A.</i> PERSONIFICATION OF HISTORICAL AND PEDAGOGICAL RESEARCH.....	33
<i>Olizko O.</i> ACTIVITIES OF THE YELISAVETGRAD CHARITABLE SOCIETY FOR THE DISSEMINATION OF LITERACY AND CRAFTS (1973–1914): A HISTORIOGRAPHICAL ANALYSIS OF THE PROBLEM.....	38

THEORETICAL BASICS OF MODERN PEDAGOGY AND EDUCATION

<i>Alexandrov V., Alexandrova E.</i> PROFESSIONALLY FOCUSED FOREIGN LANGUAGE IN LIFELONG LEARNING.....	42
<i>Bashavets N., Kindzer B., Taimasov Yu., Zub O., Artemenko V.</i> IMPROVING THE PROFESSIONAL COMPETENCIES OF MARTIAL ARTS TRAINERS.....	47
<i>Dolynnyi Yu., Honcharenko O., Kravchuk L.</i> PEDAGOGICAL THINK ABOUT THE FORMULATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE IN THE FIELD OF PHYSICAL EDUCATION IN SPORTS.....	54
<i>Zavoloka S.</i> LINGUOGRAPHICAL ASPECT OF FOREIGN LANGUAGE TEACHING.....	59
<i>Kindzer B., Krasilov A., Khomenko O., Tytovych A., Yevtushenko H.</i> FORMATION OF ENERGY COMPETENCE IN VETERANS OF FULL-CONTACT MARTIAL ARTS.....	63

<i>Merkulova N.</i> TUTORING SUPPORT FOR THE FORMATION OF READINESS OF OLDER PRESCHOOL CHILDREN TO STUDY IN PRIMARY SCHOOL AS A PEDAGOGICAL PROBLEM.....	69
<i>Miskova N., Khomiak O., Kyrylovych O.</i> ENSURING ACCESSIBILITY IN THE WORK TEACHERS IN THE INCLUSIVE ENVIRONMENT OF PRESCHOOL INSTITUTION AND NEW UKRAINIAN SCHOOL.....	73
<i>Nabatov S.</i> PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE THEATER ART SPECIALIST IN THE SCIENTIFIC DIMENSION OF FOREIGN RESEARCHERS.....	78
<i>Perederii O., Kramarenko S.</i> PROFESSIONAL SELF-DEVELOPMENT OF A PRESCHOOL TEACHER AS AN ESSENTIAL COMPONENT OF HIS PROFESSIONAL COMPETENCE.....	82
<i>Pylypchuk M.</i> COMPETITIVENESS AS A KEY QUALITY OF A TRANSLATOR IN TERMS OF INNOVATIVE PROFESSIONAL ACTIVITY.....	86
<i>Savka I., Zayachkivska N.</i> PREPARATION OF STUDENTS FOR THE USE OF FOREIGN LANGUAGE SOURCES OF INFORMATION BY MEANS OF INTEGRATION OF MODERN EDUCATIONAL TECHNOLOGIES.....	91
<i>Tarasenko M., Maslova K.</i> PRINCIPLES OF USING GRAMMAR IN LEARNING FOREIGN LANGUAGES (ENGLISH).....	96
<i>Shvydun V.</i> ON APPLYING DISTANCE LEARNING TECHNOLOGIES IN EDUCATION.....	101

SCHOOL

<i>Byrka M.</i> GENERAL AND DIDACTIC PRINCIPLES OF THE PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF TEACHERS OF NATURAL AND MATHEMATICAL DISCIPLINES.....	105
<i>Dniprovskaya T., Noskin V.</i> PEDAGOGICAL ASPECTS OF APPLICATION THE CREATIVE APPROACH TO TEACHING INFORMATICS FOR STUDENTS WITH ELEMENTS OF ENGLISH.....	110
<i>Krasilov A., Leonenko A., Bezborodov Ye., Lytovchenko A., Tolokniev V.</i> USE OF MODERN TECHNICAL TEACHING AIDS IN TEACHING THE SUBJECT "DEFENSE OF UKRAINE".....	115
<i>Leshchenko O., Trulyaev R.</i> SOCIO-PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR ENSURING THE EMOTIONAL WELL-BEING OF A CHILD WITH HEARING IMPAIRMENT IN A FOSTER FAMILY.....	122

<i>Melnyk O.</i> DEVELOPMENT OF EMOTIONAL INTELLIGENCE OF JUNIOR SCHOOL CHILDREN.....	128
<i>Onopriienko O.</i> STATE FINAL ATTESTATION AS A SPECIAL TYPE OF MONITORING PRIMARY SCHOOL PUPILS' LEARNING ACHIEVEMENTS.....	134
<i>Petryk O.</i> RHETORIZATION OF LANGUAGE AND LITERATURE EDUCATION OF PRIMARY SCHOOLCHILDREN.....	139
<i>Silveistr A., Mokliuk M.</i> DEVELOPMENT OF LOGICAL THINKING IN PRIMARY SCHOOL STUDENTS IN PHYSICS LESSONS.....	144
<i>Teplytska A.</i> INNOVATIVE SCHOOL EDUCATION OF THE XXI CENTURY: STEM-TECHNOLOGIES.....	150
<i>Chemonina L., Lesyk A.</i> PECULIARITIES OF FORMATION OF THE COMMUNICATIVE COMPETENCE OF FIRST-GRADERS WITH AN IMPAIRMENT OF THE PHONATION SPEECH (ON THE EXAMPLE OF STUTTERING) IN THE PROCESS OF LEARNING THE SOUND SYSTEM OF THE UKRAINIAN LANGUAGE.....	155
<i>Chernenko S., Oliinyk O., Honcharenko O., Pastushkova N.</i> PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE EFFECTIVE DEVELOPMENT OF AGILITY IN HIGH SCHOOL CHILDREN BY MEANS OF MOVING GAMES.....	160
<i>Shturba A.</i> DIGITAL TECHNOLOGIES IN CANADIAN SCHOOLS: FEATURES OF REGULATIONS.....	166

HIGH SCHOOL

<i>Amatieva O., Demchenko M.</i> STRUCTURE AND CONTENTS OF DISTANCE LEARNING COURSE OF ACADEMIC DISCIPLINE "ETHNOPSYCHOLOGY" FOR TRAINING THE FIRST (BACHELOR'S) GRADE LEVEL APPLICANTS OF HIGHER EDUCATION IN THE SPECIALTY 012 "PRESCHOOL EDUCATION" WITH SELECTIVE PART OF "PRACTICAL PSYCHOLOGY".....	172
<i>Antipova Zh., Barsukova T., Kucherenko G.</i> PHYSICAL TRAINING OF STUDENTS OF FIRST COURSES IS AN IMPORTANT COMPONENT OF THEIR SUCCESS IN THE FUTURE PROFESSION.....	177
<i>Bondarenko Z., Kyrylashchuk S., Kolomiiets A.</i> FEATURES OF STUDENTS' TESTING DURING DISTANCE LEARNING OF HIGHER MATHEMATICS AT TECHNICAL UNIVERSITIES.....	182
<i>Borin K.</i> COMMUNICATIVE GAME AS A METHOD OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN HIGH SCHOOL.....	187

<i>Bosa V.</i> DIAGNOSTICS TOOLS TO EVALUATE THE LEVELS OF PROFESSIONAL COMPETENCY OF FUTURE PHILOLOGISTS.....	190
<i>Bocharynkova T.</i> THE FORMATION OF PROFESSIONAL ORIENTATION OF FUTURE TRANSLATORS IN DISTANCE LEARNING.....	195
<i>Velikhovska A., Horbunova K., Kurepin V.</i> PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL TECHNIQUES FOR THE FORMATION OF EMOTIONAL COMPETENCE OF FUTURE PROFESSIONALS IN THE HOTEL AND RESTAURANT BUSINESS DURING PRACTICAL CLASSES IN THE DISCIPLINE "PSYCHOLOGY".....	199
<i>Veritov O.</i> FORMATION OF MANAGEMENT COMPETENCIES OF FUTURE BACHELORS IN PHYSICAL CULTURE AND SPORTS.....	204
<i>Handabura O.</i> TASK-BASED LEARNING AT TEACHING GRAMMAR FOR PRE-SERVICE ENGLISH TEACHERS.....	211
<i>Hnatiuk V.</i> PROFESSIONAL TRAINING OF THE FUTURE TEACHER OF BIOLOGY, FUNDAMENTALS OF HEALTH AND TEACHER-REHABILITATOR IN CLASSES IN THE DISCIPLINES OF NATURAL SCIENCE.....	215
<i>Hotsuliak K., Stambulska T.</i> ACTIVATION OF THE EDUCATIONAL PROCESS THROUGH THE USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN A MIXED TYPE OF LEARNING.....	219
<i>Davydova M., Kovtun A., Shevchenko N.</i> IMPLEMENTATION OF TECHNOLOGY OF FORMATION OF THE AESTHETIC CULTURE OF THE FUTURE EDUCATORS.....	223
<i>Dotsenko N.</i> METHODOLOGY OF ORGANIZATION OF BLENDED LEARNING OF FUTURE ENGINEERS IN THE PROCESS OF STUDYING GENERAL TECHNICAL DISCIPLINES.....	228
<i>Dubinina N.</i> THE MODEL OF MULTIMEDIA TECHNOLOGIES USE IN THE PREPARATION OF FUTURE CIVIL ENGINEERS.....	233

УДК 374
DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.73-1.3>

Л. І. Ворона

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки

Луганського національного університету імені Тараса Шевченка

РОЗВИТОК ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: ОГЛЯД НАУКОВИХ ДЖЕРЕЛ

У статті автор аналізує наукові дослідження, що стосуються розвитку позашкільної освіти, діяльності та функціонування закладів позашкільної освіти в Україні. Нині, на етапі розвитку та розбудови української держави, одними із пріоритетних завдань педагогічної науки і практики є надання якісних освітніх послуг та висока якість системи національної освіти. Важливе місце в цілісній системі національної освіти України належить позашкільній освіті, яка забезпечує ефективне виховання, навчання, розвиток і соціалізацію молодого покоління. В умовах відродження національної системи освіти позашкільні навчальні заклади стають невід'ємним компонентом освітньої структури. Вони доповнюють шкільну освіту та створюють позитивне виховне середовище для навчання. Саме позашкільля дає можливість учневі, родині та вчителю отримати додатковий інструмент визначення уподобань та прихильності щодо занять, що в кінцевому результаті може стати як основою професійної діяльності, так і головним виховним впливом на формування молодого особистості. Заклади позашкільної освіти надають різноманітний і різноплановий спектр освітніх послуг, які повинні огородити дитину від впливу вулиці, іноді негативного впливу сім'ї, надмірного захоплення соціальними мережами, інтернетом узагалі. Натепер на державному рівні функціонують понад три тисячі позашкільних навчальних закладів, у яких за різними напрямками позашкільної освіти навчаються понад три мільйони вихованців. Процес реформування освіти загалом та позашкільної освіти зокрема і зумовлює пошук нових ідей функціонування позашкільних навчальних закладів, потребує запровадження нових педагогічних технологій щодо творчого розвитку дітей і молоді. Заклади позашкільної освіти розширюють сферу освітніх послуг, задовольняють інтереси і потреби учнів, сприяють формуванню особистості майбутнього громадянина, тому аналіз досліджень розвитку позашкільної освіти в системі освітнього простору є актуальним для вітчизняної педагогічної науки.

Ключові слова: позашкільля, позашкільна освіта, заклади позашкільної освіти, напрями позашкільної освіти.

Постановка проблеми. Потреби сьогодення, особливі геополітичні умови розвитку української держави вимагають реформування системи національної освіти та модернізації державної освітньої політики. Ця реформа потребує втілення в освітню діяльність країни засад Нової української школи, окрім того, підвищується попит дітей та їхніх батьків на додаткові освітні послуги, які може надавати позашкільна освіта, як чи не єдиний інститут виховання та навчання дитини за межами школи й інструмент обмеження негативного впливу суспільства («вулиці»).

Заклади позашкільної освіти забезпечують реалізацію потреб, запитів та інтересів вихованців у самореалізації, соціалізації, включення в суспільні відносини, професійне самовизначення, розвитку творчих здібностей у сфері культури, мистецтва, техніки, туризму та краєзнавства, екології, спорту, наукових знань тощо, формує унікально креативне освітнє розвивальне середовище, відкрите для кожної дитини, яке не може створити освітній заклад, бо немає належної спеціалізації та фахівців для розвитку особливих здібностей і задатків учня. Позашкільля є тим інструментом національ-

ної освіти, що сприяє виявленню та розвитку особливих здібностей учнів, їхньому інтелектуальному зростанню та поглибленому опануванню предметних напрямів шкільної програми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні основи позашкільної освіти розкривають праці відомих педагогів Г. Ващенко, Є. Мединського, І. Огієнка, М. Пирогова, С. Русової, С. Сірополка, В. Сухомлинського й інших. Питання методологічних засад позашкільної освіти та виховання, позашкільної роботи висвітлені у працях українських учених І. Беха, В. Борисова, В. Вербицького, А. Капської, Б. Кобзаря, В. Мадзігона, Г. Пустовіта, Ю. Руденка, А. Сиротенка, О. Сухомлинської, Т. Сущенко, О. Биковської. Питанням позашкільної освіти в Україні присвячували свої наукові праці вчені В. Сухомлинський, Г. Пустовіт, Г. Бех, О. Биковська, В. Вербицький, Б. Кобзар, О. Лісовий, О. Литовченко, О. Савенко, Т. Сущенко, С. Уварова, Л. Тихенко, Л. Ковбасенко й інші.

Мета статті. Проаналізувати наукові дослідження, що стосуються розвитку, діяльності та функціонування позашкільної освіти в Україні, виявити основні тенденції, окреслити перспек-

тивні напрями функціонування діяльності закладів позашкільної освіти.

Виклад основного матеріалу. У Національній доктрині розвитку освіти на належному рівні порушено питання організації, функціонування та розвитку позашкільної освіти, що виражається у збереженні мережі багаторівневої системи закладів позашкільної освіти різних типів і профілів із метою забезпечення рівного доступу дітей та молоді до навчання, виховання, розвитку їхніх здібностей і талантів.

Освітні послуги позашкільної освіти в Україні надаються закладами освіти, культури, мистецтва, фізичного виховання і спорту тощо. Особливе місце серед них належить позашкільним навчальним закладам, які можуть швидко, мобільно реагувати на зміни, надавати дітям широкі, креативні та неформальні можливості для покращення якості їхнього життя, інтенсивного формування позитивного ставлення до нього, передбачають активну взаємодію та співпрацю дорослих і дітей. У позашкільних навчальних закладах залучення учнів в освітню діяльність відбувається в невимушеному навчально-виховному процесі за вільного вибору особистістю не лише закладу, а й педагогів, відповідно до своїх уподобань, нахилів та інтересів.

Зацікавленість позашкільною освітою спостерігається від найдавніших часів. Ще в X ст. були створені передумови для виникнення позашкільної освіти, спрямування її змісту на опанування дітьми елементарних трудових умінь та навичок. Протягом X–XV ст. відбулася активізація освітньої діяльності, розвитку освіти, шкільництва, появи перших методичних настанов [1]. Проте сучасні науковці, що вивчають позашкільну освіту, стверджують, що становлення позашкільної освіти простежується з кінця XIX – початку XX ст. Саме тоді для підвищення культурного рівня робітників виникають «вільні класи», профільні клуби і товариства, з метою зменшення бездоглядності дітей – «денні клуби для дітей» та ігрові майданчики.

На початку XIX ст. теоретичні основи позашкільної освіти як соціально-педагогічного феномену закладені у працях відомих педагогів (А. Зеленько, П. Лесгафт, К. Фортунатов, С. Шацький, Є. Мединський та інші).

Коштом ліберальних громадських організацій, добровільних пожертвувань та благодійних внесків педагоги намагалися створити позашкільні дитячі об'єднання. Такі об'єднання ставали майданчиком, основою для розроблення теорії позашкільної освіти та виховання. Активізація різних форм організації позашкільної діяльності припадає на кінець XIX ст. Першим проявом позашкільної роботи в Україні можна вважати відкритий у Харкові в 1895 р. дитячий парк для ігор. Для реалізації завдань навчання та виховання дітей створювалися перші центри позашкільної освіти.

Особливий попит в Україні в 1918–1919 рр. мали невеликі дитячі клуби, комуни, секції. Такі організації були праобразом сучасних позашкільних закладів освіти. За період з 1917 по 1920 рр. в Україні було створено Департамент позашкільної освіти, який сприяв появі закладів нового типу.

Значний внесок у становлення та розвиток позашкільної освіти зробив Є. Мединський. У своїх працях учений висвітлює питання моралі, соціальної педагогіки, формування, становлення та розвитку людської особистості. Однією з його фундаментальних праць є «Енциклопедія позашкільної освіти», яка вийшла у світ у 1923 р. У ній учений підійшов до визначення цілей і змісту позашкільної освіти, визначив її як безперервний процес, що супроводжує розвиток і формування особистості протягом усього життя людини. Є. Мединський дав визначення позашкільної освіти як засобу «усебічного, гармонійного розвитку особистості або людського колективу в розумовому, моральному, естетичному і фізичному відношенні» [4].

Науково-методологічним основам розвитку позашкільної освіти в Україні присвячено низку докторських дисертаційних робіт, які мають велике значення для модернізації змісту позашкільної освіти.

Питання педагогічного процесу в позашкільних навчальних закладах вивчено в дисертаційному дослідженні Т. Суценко. У роботі висвітлено вплив теоретичних засад педагогіки на становлення і розвиток сучасної позашкільної освіти. Важливим результатом досліджень Т. Суценко став висновок про необхідність виокремлення позашкільної педагогіки як самостійної галузі педагогіки. Учена характеризує позашкільний педагогічний процес як процес духовного взаємозбагачення педагогів і вихованців в умовах сприятливого психологічного клімату взаємин, інтелектуальної співтворчості, високої загальної та діалогічної культури [8].

Теоретико-методологічні основи позашкільної освіти в Україні висвітлено в докторській дисертації Олени Володимирівни Биковської. У роботі розкриваються питання теоретико-методичних основ позашкільної освіти в Україні, здійснено науково-методологічне обґрунтування позашкільної освіти як системи, визначено структуру, компоненти, організаційно-управлінські основи позашкільної освіти. Учена хронологічно виділила п'ять основних етапів становлення та розвитку позашкільних навчальних закладів, проаналізувала особливості функціонування позашкільної освіти на кожному етапі (I етап – до X ст. – виникнення позашкільної освіти; II етап – X–XV ст. – активізація освітньої діяльності, розвиток позашкільної освіти; III етап – XVI – початок XX ст. – спрямування позашкільної освіти на виховання молоді засобами народної педагогіки; IV етап – XX ст. – розвиток закладів позашкільної освіти, формування позашкільної освіти як системи; V етап – кінець XX – початок XXI ст. –

закріплення статусу позашкільної освіти як складової частини безперервної освіти). У роботі проведено порівняльний аналіз сучасного стану позашкільної освіти в Україні й інших державах, встановлено спільні та відмінні моменти в організації та функціонуванні, що дає можливості використовувати кращі практики закордонного позашкільня для покращення діяльності вітчизняних позашкільних закладів.

У результаті дослідження розроблено методику позашкільної освіти на основі компетентнісного підходу, яка розкриває мету, зміст, форми, методи і засоби позашкільної освіти, експериментально доведено ефективність упровадження методики в діяльності закладів позашкільної освіти, що сприяло підвищенню рівня освітніх досягнень учнів.

Розвиток позашкільної еколого-натуралістичної освіти в Україні (1925–2000 рр.) досліджував Володимир Валентинович Вербицький. Дисертація присвячена дослідженню розвитку позашкільної еколого-натуралістичної освіти в Україні у визначений період. У роботі вчений визначає закономірності й організаційно-дидактичні особливості розвитку позашкільної еколого-натуралістичної освіти, досліджує теоретичні засади й історико-культурні джерела даного напрямку освіти. Відповідно до історичних періодів, з урахуванням суспільно-політичних і соціокультурних умов учений виділяє формування змісту позашкільної еколого-натуралістичної освіти, обґрунтовує можливості використання творчих, прогресивних ідей історичного досвіду в сучасних умовах, використання прогресивних ідей національного досвіду діяльності позашкільних установ, які сприяли розвитку еколого-натуралістичної освіти, у сучасних умовах реформування української освітньої системи. Дослідник подає й аргументує визначення змісту понять «еколого-натуралістична освіта», «позашкільна еколого-натуралістична освіта», розкриває особливості й узагальнює процес розвитку організаційно-дидактичних форм і змісту позашкільної еколого-натуралістичної освіти в різні історичні періоди. Результати досліджень були впроваджені в освітній процес закладів позашкільної освіти України.

Теоретико-методичні основи формування конструктивно-технічної компетентності учнів основної школи в умовах позашкільних навчальних закладів досліджував Ярослав Семенович Кепша. Робота присвячена конструктивно-технічним компетентностям вихованців гуртків технічного напрямку. Учений розробив, теоретично обґрунтував і експериментально перевіряв ефективність і особливості функціонування системи методологічного забезпечення формування конструктивно-технічної компетентності у вихованців гуртків технічного напрямку. Визначено критерії та показники, апробовано методику діагностування рівнів сформованості КТК гуртківців у процесі навчання

технічних дисциплін. Удосконалено зміст, форми та методи конструктивно-технічної творчості гуртківців у позашкільних навчальних закладах науково-технічного напрямку. Наведено результати експериментального дослідження ефективності запропонованої педагогічної системи формування конструктивно-технічної компетентності гуртківців у процесі вивчення технічних дисциплін [3].

Основи майбутньої творчої особистості закладаються ще в дитинстві, а майбутнє держави визначається рівнем освіченості її найменших громадян. Теоретико-методичні засади формування творчо спрямованої особистості старшого дошкільника в позашкільному навчальному закладі досліджував Олександр Сергійович Семенов. У роботі вчений розробив теоретико-методичні засади формування творчо спрямованої особистості старшого дошкільника в позашкільному навчальному закладі; обґрунтовано концептуальні основи та технологічні підходи до формування творчо спрямованої особистості старшого дошкільника; представлено систему формування творчо спрямованої особистості вихованця старшого дошкільного віку в позашкільному навчальному закладі; охарактеризовано концептуальні, змістово-контекстні, організаційно-педагогічні, технологічні та рефлексивно-оцінні засади формування творчо спрямованої особистості старшого дошкільника в позашкільному навчальному закладі; подано критеріально-діагностичний комплекс та результати експерименту з формування творчо спрямованої особистості старшого дошкільника в позашкільному навчальному закладі [7].

Теоретико-методичні основи екологічної освіти і виховання учнів 1–9-х класів у позашкільних навчальних закладах досліджував Г. Пустовіт. У роботі вчений досліджував основи екологічної освіти та виховання учнів 1–9-х класів у позашкільних навчальних закладах у різних напрямках сучасної освітньої практики. Визначено основні параметри, рівні та напрями ставлення дітей до природи, охарактеризовано типи практичної діяльності в доквітлі, обґрунтовано теоретико-методологічні та методичні засади модернізації змісту екологічної освіти в позашкільних навчальних закладах, також опрацьовані критерії ефективності у формуванні компонентів екологічної вихованості особистості. Учений розробив та запропонував функціональну модель екологічної освіти та виховання учнів у позашкільних навчальних закладах. На підставі результатів дослідження розроблено збірник навчальних програм, навчально-методичні посібники й інструктивно-методичні матеріали щодо вдосконалення екологічної освіти та виховання учнів у закладах позашкільної освіти [6].

Державне регулювання розвитку позашкільної освіти в Україні вивчала Раїса Андріївна Науменко. У роботі досліджено й обґрунтовано тенденції,

принципи і закономірності структурно-функціональної моделі державного регулювання розвитку позашкільної освіти, розроблено на цій основі практичні рекомендації щодо підвищення результативності механізмів державного регулювання розвитку позашкільної освіти в сучасних умовах [5].

Педагогічна підтримка обдарованих школярів досліджена в роботі Марини Миколаївни Кабанець «Розвиток системи педагогічної підтримки обдарованих школярів у східноукраїнському регіоні (кінець XX – початок XXI ст.)». У докторському дослідженні обґрунтовано теоретичні положення щодо розвитку системи педагогічної підтримки обдарованих учнів у зазначеному регіоні. Учена узагальнила передовий педагогічний досвід педагогів регіону та перспективи його використання в сучасній системі освіти України. Визначено критерії, показники й умови ефективності системи педагогічної підтримки обдарованих школярів у регіональному вимірі; узагальнено практичний досвід педагогічної підтримки обдарованих школярів у Донецькій та Луганській областях, систематизовано форми та методи педагогічної підтримки; обґрунтовано періодизацію розвитку системи педагогічної підтримки обдарованих школярів у східноукраїнському регіоні; висвітлено практику роботи з педагогічними та науково-педагогічними кадрами; визначено прогресивні ідеї та найкращі практики педагогічної підтримки обдарованих школярів у східноукраїнському регіоні для їх імплементації в системі освіти України; визначено тенденції розвитку відповідної системи (до цілісності й гармонізації дій у напрямі реалізації індивідуальних траєкторій особистісного розвитку обдарованих дітей; до трансформації педагогічної підтримки обдарованих школярів із рівня підвищення їхньої освіченості на рівень системного оновлення ними завдань самозобов'язань в особистісному саморозвитку; до забезпечення адресного педагогічного впливу на обдарованих дітей); уточнено поняття «педагогічна підтримка обдарованих школярів», «система педагогічної підтримки обдарованих школярів у регіональному вимірі» [2].

Висновки і пропозиції. Натепер позашкільна освіта виступає одним із могутніх засобів розвитку і формування особистості. Завданням національної політики у сфері позашкільної освіти є забезпечення реалізації потреб, запитів та інтересів вихованців у самореалізації, соціалізації, включення в суспільні відносини, професійне самовизначення, розвиток творчих здібностей у сфері культури, мистецтва, техніки, туризму та краєзнавства, екології, спорту, наукових знань. Позашкільна формує унікально креативне освітнє розвивальне середовище, відкрите для кожної дитини, яке не може створити заклад загальної середньої освіти, бо немає належної спеціалізації і фахівців для розвитку особливих здібностей та задатків учня.

Проведений аналіз наукових робіт свідчить, що в Україні активізовано наукові дослідження із проблем позашкільної освіти. Огляд наукових робіт дає змогу з'ясувати сучасну ситуацію щодо розвитку позашкільної освіти в Україні. Вітчизняні вчені приділяють належну увагу розвитку позашкільної освіти, організаційно-педагогічним та методико-методологічним проблемам функціонування й розвитку закладів позашкільної освіти. Наукові дослідження використовуються у практичній діяльності закладами позашкільної освіти на всіх рівнях. Хоча натепер в умовах Нової української школи унікальну систему позашкільної освіти варто модернізувати й удосконалити. Система позашкільної освіти виступає гарантом виявлення, підтримки і розвитку обдарованих дітей. Для розвитку українського позашкільня необхідно об'єднати зусилля держави, громадськості та батьків. Витрати бюджетів усіх рівнів на позашкільну освіту є довгостроковими інвестиціями в майбутній розвиток держави, кадровий потенціал інтелектуального, науково-технічного, творчого і культурного розвитку суспільства. Можливість вибору улюблених занять у позашкільних закладах позитивно впливає на формування особистості та сприяє набуттю певного життєвого досвіду.

Список використаної літератури:

1. Биковська О. Теоретико-методичні основи позашкільної освіти в Україні : дис. ... докт. пед. наук: 13.00.01. Київ, 2008. 470.
2. Кабанець М. Розвиток системи педагогічної підтримки обдарованих школярів у східноукраїнському регіоні (кінець XX – початок XXI ст. : автореф. дис. ... докт. пед. наук: 13.00.01. Київ, 2019. 40 с.
3. Кепша Я. Теоретико-методичні основи формування конструктивно-технічної компетентності учнів основної школи в умовах позашкільних навчальних закладів : автореф. дис. ... докт. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2011. 40 с.
4. Медынский Е. Внешкольное образование, его значение, организация и техника. Москва, 1916. 327 с.
5. Науменко Р. Державне регулювання розвитку позашкільної освіти в Україні. Київ : Ін-т обдарованої дитини НАПН України, 2012. 391 с.
6. Пустовіт Г. Теоретико-методичні основи екологічної освіти і виховання учнів 1–9 класів у позашкільних навчальних закладах : автореф. дис. ... докт. пед. наук: 13.00.07. Тернопіль, 2005. 51 с.
7. Семенов О. Особистісне самовизначення школяра в діяльності комплексного позашкільного навчально-виховного закладу : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07. Київ, 2000. 219 с.
8. Сущенко Т. Педагогічний процес у позашкільних закладах : дис. ... докт. пед. наук: 13.00.01. Запоріжжя, 1993. 332 с.

Vorona L. Development of extracurricular education in Ukraine: overview of scientific sources

In the article the author analyzes research related to the development of out-of-school education, activities and functioning of out-of-school education institutions in Ukraine. Today, at the stage of development and development of the Ukrainian state, one of the priority tasks of pedagogical science and practice is the provision of quality educational services and high quality of the national education system. An important place in the holistic system of national education of Ukraine is occupied by out-of-school education, which provides effective education, training, development and socialization of the younger generation. With the revival of the national education system, out-of-school educational institutions are becoming an integral part of the educational structure. They complement school education and create a positive educational environment for learning. It is extracurricular activities that allow the student, family and teacher to get an additional tool for determining preferences and commitment to the direction of classes, which may ultimately become the basis of both professional activities and the dominant educational influence on the formation of young personality. Extracurricular educational institutions provide a diverse and diverse range of educational services that should protect the child from the impact of the street, sometimes the negative impact of the family, excessive fascination with social networks and the Internet in general. Today, there are more than 3 000 out-of-school educational institutions at the state level, in which more than 3 million pupils study in various areas of out-of-school education. The process of reforming education in general and out-of-school education in particular determines the search for new ideas for the functioning of out-of-school educational institutions, requires the introduction of new pedagogical technologies for the creative development of children and youth. Extracurricular education institutions expand the scope of educational services, meet the interests and needs of students, contribute to the formation of the personality of the future citizen, so the analysis of research on the development of extracurricular education in the educational space is relevant for domestic pedagogical science.

Key words: *out-of-school, out-of-school education, out-of-school education institutions, directions of out-of-school education.*